

Το **ευρωπαϊκό βιολί** επίσης παίζεται στην «κλασική» μουσική της Ινδίας. Ο εκτελεστής κάθεται σταυροπόδι στο πάτωμα και κρατάει το βιολί στηριζόμενο στο στήθος του με το κεφάλι του οργάνου να στηρίζεται στο κουντεπιέ του δεξιού του ποδιού. Όλα αυτά τα όργανα εκτελούν τις μελωδικές γραμμές μιας σύνθεσης, ενώ συνήθως τα συνοδεύει το όργανο ταμπούρα, παράγοντας έναν βόμβο σαν ισοκράτημα, χαρακτηριστικό στοιχείο της ινδικής μουσικής.

Το **ταμπούρα**, είναι ένα χορδόφωνο τύπου λαούτου με μακρύ βραχίονα και τέσσερις χορδές. Ο εκτελεστής, συχνά κάποιος μαθητής του σολίστα, δε σταματά ποτέ να τις χτυπά ενώ σε όλη τη διάρκεια της ράγκα παίζει αργά και ισόχρονα.

Μεμβρανόφωνα και ιδιόφωνα

Τα κρουστά όργανα κατέχουν βασική θέση στη μουσική της Ινδίας, καθώς φέρουν την κύρια ευθύνη για την τήρηση των τάλα, όρων δηλαδή των ρυθμικών στοιχείων μιας σύνθεσης.

Η δεξιοτεχνία των Ινδών στα κρουστά όργανα και ιδιαίτερα στα μεμβρανόφωνα, είναι μοναδική και εντυπωσιάζει ακόμα περισσότερο όταν συναντάται εξίσου σε ερασιτέχνες μουσικούς.

Κυριότερο κρουστό συνοδευτικό της ινδικής μουσικής είναι το ζευγάρι τυμπάνων που λέγεται **τάμπλα** και κουρδίζεται στον κύριο τόνο της ράγκα. Παίζεται με ιδιαίτερη δεξιοτεχνία με τα δάχτυλα, ενώ ο εκτελεστής κάθεται στο πάτωμα.

Αερόφωνα

Ο ρόλος των πνευστών οργάνων είναι αισθητά περιορισμένος στη μουσική της Ινδίας, ειδικά στην Καρνατική παράδοση, όπου χρησιμοποιούνται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις.

Συνήθως πρόκειται για πλάγιους αυλούς ή με διπλή γλωττίδα (σαν το όμποε ή τον ελληνικό ζουρνά), όπως αυτά που χρησιμοποιούν οι γντευτές φιδιών.

Ευρωπαϊκό βιολί με «ινδικό κράτημα»

Ταμπούρα

Τάμπλα

Τικτίρι, όργανο των γντευτών των φιδιών

Μπαλινέζικο γκαμελάν

Το γκαμελάν (*gamelan*), παραδοσιακό μουσικό συγκρότημα της Ιάβας και του Μπαλί, είναι μια ορχήστρα 25 και περισσότερων εκτελεστών, που αποτελείται κυρίως από ιδιόφωνα κρουστά, ενώ μερικές φορές περιλαμβάνει και φλιάουτα, βιοηλιά και τύμπανα.

Στο Μπαλί συναντά κανείς μια πολύ μεγάλη ποικιλία μουσικών οργάνων. Υπάρχουν μεγάλα μεταλλόφωνα, τα οποία παίζουν μόνο ένα μέρος από τη μελωδία, ενώ τα ελαφρώς μικρότερα παίζουν όλη τη μελωδία. Υπάρχουν επίσης τρία γκονγκ, που τονίζουν τη μελωδία.

Επικεφαλής όλων είναι ένα μικρό γκονγκ, που το όνομά του σημαίνει «δάσκαλος» και που κρατάει τον παλημό και ένα ζευγάρι κύμβαλα που παίζει μια συνεχή σειρά χτύπων και βοηθάει την ορχήστρα να συντονίζεται.

«Η ονομασία *gamelan* του παραδοσιακού μουσικού συγκροτήματος της Ιάβας και του Μπαλί (και κατ' επέκταση, της μουσικής που εκτελείται με το συγκρότημα αυτό) προέρχεται από τις ιαβανέζικες λέξεις *gamel* και *gangsra* που σημαίνουν αντίστοιχα χειρίζομαι και ορείχαλκος. Το συγκρότημα αυτό περιλαμβάνει κυρίως ιδιόφωνα όργανα, κρουστά με καθορισμένο ύψος (ξυλόφωνα, μεταλλόφωνα), τύμπανα, γκονγκ, σείστρα, φλιάουτα, χορδόφωνα κ.ά.

Στις επίσημες τελετές, στην ορχήστρα γκαμελάν συμμετέχουν τρεις ομάδες οργάνων, καθεμιά από τις οποίες περιλαμβάνει όργανα από τις τρεις αντίστοιχα κατηγορίες (ιδιόφωνα, κρουστά με καθορισμένο τονικό ύψος, γκονγκ)».

Πωλ Γκρίφιθς, «Μοντέρνα μουσική»,
Σημείωση Απ. Κώστιου

Το Μπαλί, νησί στην ανατολική ακτή της Ιάβας, μαζί με μια μεγάλη αλυσίδα νησιών αποτελεί επαρχία της Ινδονησίας.

Στη μουσική παράδοση του Μπαλί κυριαρχεί η αιώνια μάχη ανάμεσα στο καλό και το κακό. Για τους κατοίκους του Μπαλί δεν υπάρχει ποτέ κυριαρχία της μιας ή της άλλης δύναμης. Το καλό και το κακό είναι ισοδύναμα και «καταδικασμένα» σε αιώνια μάχη.

Το μπαλινέζικο δράμα Κετσάκ αφηγείται την ιστορία του μεγάλου ινδικού έπους Ραμαγιάνα (είναι η ιστορία του πρίγκιπα Ράμα και της γυναίκας του, της όμορφης Σίτα). Μιμείται το κάλεσμα των πιθήκων. Πρόκειται για μια αναπαράσταση των περιπετειών ανάμεσα στο Ράμα και το βασιλιά των πιθήκων Χάνουμαν. Περίπου 150 άντρες κάθονται σε πέντε ή έξι ομόκεντρους κύκλους, κινούν το σώμα τους με διάφορους τρόπους (θικνίζονται, λυγίζουν προς τα μπρος, πέφτουν προς τα πίσω, σηκώνουν τα χέρια ψηλά) και περιγράφουν την ιστορία χρησιμοποιώντας σύνθετους ρυθμούς με ιδιαίτερη ακρίβεια φωνάζοντας με ιδιαίτερη ένταση τη φράση τσακ-ατσακ. Οι εκτελεστές φορούν ασπρόμαυρα ρούχα που συμβολίζουν το καλό και το κακό. Οι αρχηγοί κάθονται στον κεντρικό κύκλο ενώ οι αφηγητές κάθονται απέναντι από τους εκτελεστές.

Στο Μπαλί θεωρείται πολύ σημαντικό να γνωρίζει κανείς το κοτεκάν.

Τα μελωδικά μέρη του γκαμελάν αλληλοσυνδέονται και είναι χωρισμένα με τέτοιο τρόπο ώστε οι μουσικοί που παίζουν να εναλλάσσουν νότες, για να διαμορφώσουν μια μελωδική γραμμή.

Αυτά τα εναλλασσόμενα μέρη, που ονομάζονται **κοτεκάν**, απαιτούν συνεργασία και αναπτυγμένη αίσθηση του ρυθμού κατά την εκτέλεση.

Τα δύο μέρη ενός κοτεκάν λέγονται **γιάνγκσι** (διαφορετικός) και **μέλος** (απλός και άμεσος) και θεωρούνται το θηλυκό και το αρσενικό.

Οι κύριοι τονισμοί του μέρους γιάνγκσι είναι συνήθως στο ασθενές μέρος του μέτρου, ενώ οι κύριοι τονισμοί του μέρους μέλος είναι συνήθως στο ισχυρό μέρος.

Η πολυσύνθετη μουσική της Κίνας

音乐

Το κινέζικο ιδεόγραμμα για τη μουσική

Οι πρώτες μαρτυρίες για την ύπαρξη της μουσικής στην Κίνα υπάρχουν από την 3η χιλιετία π.Χ. Ήδη στη 2η χιλιετία π.Χ. αναφέρεται ένα σύστημα μουσικής σημειογραφίας το οποίο χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα. Πλήθος μουσικών οργάνων έχουν βρεθεί σε ανασκαφές, ανάμεσά τους και χάλκινες καμπάνες, λιθόφωνα και οκαρίνες, γεγονός που δείχνει τον ενεργό ρόλο της μουσικής στις αρχαίες κινέζικες κοινωνίες.

Οι παλαιότερες σωζόμενες γραπτές αναφορές που αφορούν τη χρήση της μουσικής χρονολογούνται από τον 11ο αι. π.Χ. περίπου, στα διάφορα ιερά βιβλία και μας δίνουν πολλή σχετικές πληροφορίες. Η παλαιότερη γραμμένη μουσική είναι το **Γιουλάν** ή η **Μοναχική Ορχιδέα**, που αποδίδεται στον Κομφούκιο. Ο Κομφούκιος έλεγε ότι η μουσική έχει παιδευτική επίδραση στην ανθρώπινη ψυχή.

Σύμφωνα με το μύθο που αφορά στην προέλευση της μουσικής, ο αυτοκράτορας **Λινγκ-Χουάνγκ-Τι** έστειλε το σοφό **Λινγκ-Λουν** στα βουνά στη δυτική Κίνα για να κόψει καλάμια μπαμπού τα οποία θα έπαιζαν αυτοί οι δύο και θα καθόριζαν με αυτόν τον τρόπο τις σωστές νότες του τραγουδιού του πουλιού φοίνικας.

Αυτός ο μύθος δείχνει ότι η μουσική επηρεάστηκε από τους πολιτισμούς δυτικά της Κίνας όπως και πολλά ακόμη στοιχεία του κινέζικου πολιτισμού. Επίσης, η πρόθεση να «καθοριστούν» οι ήχοι σημαίνει το συσχετισμό της μουσικής με τις κοσμικές δυνάμεις που κυβερνούν το σύμπαν, όπως και τη σύνδεση της μουσικής με τη θρησκεία και τις τελετουργίες. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύχθηκε επιπλέον ένα τονικό σύστημα που επηρεάζει ακόμα και σήμερα την κινέζικη μουσική.

Κάθε δε νέος αυτοκράτορας ανέθετε στους μουσικούς και τους αστρονόμους του να καθορίσουν από την αρχή το μήκος των αυλών, έτσι ώστε να εναρμονιστεί η βασιλεία του με όλα τα υλικά και μη στοιχεία του κόσμου. Αυτοί οι αυλοί αργότερα χρησιμοποιούνταν και ως μονάδες μήκους και βάρους.

Οι συμβολισμοί είναι ένα χαρακτηριστικό της δομής της κινέζικης μουσικής και ο μύθος παίζει σημαντικό ρόλο στους κανόνες οργάνωσής της.

Οι αυλοί του αυτοκράτορα, για παράδειγμα, παράγουν την ανώτερη σειρά τονικών υψών που αντιστοιχούν στη φωνή του αρσενικού φοίνικα και την κατώτερη σειρά που αντιστοιχούν στο θηλυκό. Οι 12 φθόγγοι στα λιθόφωνα αντιστοιχούν στους μήνες του έτους και τις ώρες της ημέρας. Οι πέντε βασικοί ήχοι της κλίμακας αντιστοιχούν στα πέντε στοιχεία της φύσης.

Παραδοσιακή μουσική

Η παραδοσιακή μουσική στην Κίνα παίζεται με σόλο όργανα ή με μικρά σύνολα νυκτών ή εγχόρδων με δοξάρι, αυλούς και διάφορα κύμβαλα, γκονγκ και τύμπανα. Οι μελωδίες είναι συνήθως πεντατονικές. Η κινέζικη παραδοσιακή μουσική τραγουδιέται με λεπτή φωνή ή σε φαητσέτο και κυρίως σόλο παρά χορωδιακά. Αποτελεί μάλλον εξέλιξη της μελοποιημένης ποίησης.

Τα μουσικά όργανα στην Κίνα ταξινομούνται σε οκτώ κατηγορίες ανάλογα με το υλικό κατασκευής τους.

Γη (κεραμικά) 土	Πέτρα 石	Μέταλλο 金	Δέρμα 革
Ξύλο 木	Καλάμι (μπαμπού) 竹	Ασκός 匏	Μετάξι 絲

Το πιο διάσημο κλασικό κινέζικο όργανο είναι το qin (τζιν) ένα μακρύ χορδόφωνο τύπου τσίτερ με ιστορία 3000 ετών. Το όργανο αυτό έχει επτά μεταξωτές χορδές. Το μήκος του είναι 1,20μ. (3 κινέζικα πόδια και 6.5 κινέζικες ίντσες) και συμβολίζει τις 365 μέρες του χρόνου. Το άνοιγμα στο ηχείο -σε σχήμα δράκου- έχει μήκος 8 κινέζικες ίντσες και συμβολίζει τις οκτώ κατευθύνσεις των ανέμων. Το ηχείο είναι κυρτό στο πάνω μέρος και συμβολίζει τον Ουρανό, ενώ το κάτω μέρος είναι επίπεδο και συμβολίζει τη Γη. Δεν έχει κινητές γέφυρες και παίζεται με τα δάχτυλα κατά μήκος των χορδών. Η μουσική του είναι στενά συνδεδεμένη με τον Κομφούκιο και τους διανοούμενους γενικότερα.

Ένα ιδιαίτερο μουσικό όργανο είναι το sheng (σενγκ) που αποτελείται από πολλούς αυλούς. Έχει σχήμα πουλιού (φοίνικας) με διπλωμένα φτερά και μπορεί να παίξει συγχορδίες. Είναι ένα από τα αρχαιότερα μουσικά όργανα αυτού του είδους που ανήκει στον τύπο του «εκκλησιαστικού οργάνου».

Κλασική μουσική-Yayue (Γιαγιουέ)

Πρόκειται για μια μορφή κινέζικης κλασικής μουσικής, που εκτελούνταν στην αυλή του αυτοκράτορα άμεσα συνδεδεμένη με το κομφουκιανικό τελετουργικό.

Μαζί με το νόμο και τις τελετές, διαμόρφωνε την επίσημη παρουσία της αριστοκρατικής δύναμης. Η αυστηρότητα στη φόρμα της μουσικής αυτής ήταν χαρακτηριστική. Όταν εκτελούνταν, ήταν μεγαλόπρεπη και επίσημη, με στόχο να διακρίνει τις διάφορες αριστοκρατικές τάξεις. Μερικές φορές η μουσική γιαγιουέ είχε και στίχους.

Η μουσική των συμποσίων

Πρόκειται για είδος μουσικής που εκτελούνταν επίσης στην αυλή του αυτοκράτορα κατά τη διάρκεια των συμποσίων.

Μετά την εξαφάνιση των αυτοκρατορικών αυλών στην Κίνα, η μουσική των συμποσίων αυτή εκτελούνταν μόνο στους ναούς του κομφουκιανισμού.

Κινέζικη Όπερα

Πρόκειται για ένα είδος μουσικού θεάτρου που σε μια πρώιμη μορφή εμφανίζεται τον 8ο αι. μ.Χ.

Σήμερα υπάρχουν 368 διαφορετικές μορφές Κινέζικης Όπερας, με πιο διάσημη την **Όπερα του Πεκίνου**, που θεωρείται πως διατηρείται στην ίδια μορφή από τα μέσα του 19ου αι.

Η πλοκή στα έργα της Όπερας του Πεκίνου αποτελείται από κάποιες σκηνές αφηγηματικές με συνοδεία χορού και παντομίμας, και κάποιες ηυρικές σκηνές όπου κυριαρχούν οι άριες για μια ή δύο φωνές. Η μετάβαση από τη μία σκηνή στην άλλη γίνεται με παρεμβάσεις των κρουστών.

Στην Όπερα του Πεκίνου τα παραδοσιακά κινέζικα χορδόφωνα, ιδιόφωνα και μεμβρανόφωνα, παρέχουν μια έντονη ρυθμική συνοδεία στην ηθοποιία.

Η ηθοποιία στηρίζεται σε υπαινιγμούς: νεύματα, κίνηση των ποδιών και άλλες κινήσεις του σώματος εκφράζουν κινήσεις όπως αυτές της ιππασίας, της κωπηλασίας ή το άνοιγμα μιας πόρτας.

Οι διάλογοι υπάρχουν με τη μορφή ρεσιτατίβο ή με την καθομιλουμένη γλώσσα του Πεκίνου, με το πρώτο να χρησιμοποιείται από τους σοβαρούς χαρακτήρες του έργου και τη δεύτερη από νεαρές κοπέλες και γελωτοποιούς.

Ρεσιτατίβο: είδος φωνητικής απαγγελίας με συνοδεία συγχορδίων.

Οι ρόλοι είναι αυστηρά καθορισμένοι. Περίτεχνα μακιγιάζ συμβολίζουν τον χαρακτήρα που υποδύεται κάθε φορά ο ηθοποιός.

Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει πάνω από 1.000 έργα, κυρίως από ιστορικά μυθιστορήματα που αφορούν πολιτικούς και στρατιωτικούς αγώνες.

Η φωνητική μουσική χρησιμοποιεί συχνά λαρυγγισμούς με φωνητικά σε ψηλούς τόνους και ικανότεροι θεωρούνται οι τραγουδιστές που μπορούν με το τραγούδι τους να αποδώσουν μια ποικιλία συναισθημάτων.

Στις σκηνές δράσης χρησιμοποιούνται κυρίως κρουστά (κύμβαλα, γκονγκ και τύμπανα) και ένα όργανο τύπου όμποε. Οι εσωτερικές σκηνές συνοδεύονται από ορχήστρα λαούτων και ένα κρουστό.

Τα λαούτα παίζουν τον πιο σημαντικό ρόλο στην Όπερα του Πεκίνου, καθώς και το σενγκ που δημιουργεί το αρμονικό υπόβαθρο.

Η χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου

Η μουσική στην ιαπωνική παράδοση κατέχει μια περίοπτη θέση εδώ και αρκετές χιλιετίες, αφού οι πρώτες μαρτυρίες για την ύπαρξη μουσικής αναφέρουν πέτρινες σφυρίχτρες που χρονολογούνται στην 3η χιλιετία π.Χ. Η λαϊκή μουσική της χώρας του Ανατέλλοντος Ηλίου παρουσιάζει πολλά κοινά στοιχεία με τις μουσικές της Κίνας, της Κορέας, του Θιβέτ και έχει επιρροές από τη βουδιστική παράδοση της Ινδίας, γεγονός που σημαίνει ότι στην ιστορία της έχει δεχθεί πολλές επιδράσεις από τη μουσική των γειτονικών λαών.

Το θέατρο μαριονέτας Μπουνρακού ιδρύθηκε στην Οσάκα το 1684

Η μουσική στην Ιαπωνία είναι πάντα άμεσα συνδεδεμένη με το χορό, την ποίηση, το θέατρο και τη θρησκεία. Πρωταρχικό ρόλο παίζει η φωνή, ενώ η οργανική μουσική (με μερικές εξαιρέσεις) αναπτύχθηκε ελάχιστα.

Η δομή της Ιαπωνικής μουσικής

Οι Ιάπωνες χρησιμοποιούν δύο βασικά είδη πεντάφθογγης κλίμακας. Η πρώτη χρησιμοποιείται στη λατρευτική μουσική και είναι κοινή σε όλη την Α. Ασία, ενώ η δεύτερη συναντάται και στην Ινδονησία και τη Ν. Ασία.

Τα μουσικά θέματα εμφανίζονται κυρίως σε απλή παράταξη (στη σειρά) και όχι με ιδιαίτερη ανάπτυξη.

Ο ρυθμός είναι συνήθως δίσημος, χωρίς όμως να υπάρχει τονισμένο και ασθενές μέρος του μέτρου και αρκετά ελεύθερος.

Οι συνηχήσεις είναι συνήθως ετεροφωνικές και μονοφωνικές.

Ετεροφωνία: Δύο ή περισσότεροι μουσικοί εκτελούν ταυτόχρονα την ίδια μελωδία, ελαφρά παραλληλαγμένη.

Μονοφωνία: μια μελωδία παίζεται ή τραγουδιέται μόνη.

Μουσικά όργανα

Κυριότερα μουσικά όργανα είναι το **κότο**, το **σαμιζέν** και το **σακουχάτσι**.

Το **κότο** είναι ένα χορδόφωνο όργανο κινεζικής προέλευσης, μήκους περίπου 1,80μ. με 13 χορδές και 13 μεταφερόμενα τάστα κατά μήκος του οργάνου. Τα τάστα ρυθμίζονται στη θέση που πρέπει πριν την κάθε εκτέλεση. Οι εκτελεστές για να χτυπούν τις χορδές, φορούν στα δάχτυλα τρεις πένες, προσαρμοσμένες σε μεταλλικές δακτυλήθρες.

Κότο

Σαμιζέν

Το **σαμιζέν** (που σημαίνει «τρεις χορδές») είναι χορδόφωνο που παίζεται με πλήκτρο. Το μήκος του είναι όσο μιας κιθάρας αλλήλα με μικρότερο βραχίονα και χωρίς τάστα.

Το ορθογώνιο ηχείο του είναι καλυμμένο και από τις δύο πλευρές με δέρμα γάτας ή σκύλλου, για να ενισχύεται ο ήχος του. Οι χορδές του είναι φτιαγμένες από μετάξι.

Ο εκτελεστής τυλίγει τα δάχτυλα του αριστερού του χεριού με λίγο ύφασμα για να μπορεί να γλιστρά το χέρι στις χορδές.

Σακουχάτσι

Το **σακουχάτσι** είναι ένα αερόφωνο από καλάμι με επιστόμιο-απλή οπή, που κρατιέται κάθετα. Το όνομά του σημαίνει «1.8 πόδια», που είναι και το μήκος του. Χρησιμοποιούνταν από τους Βουδιστές μοναχούς για διαλογισμό. Έγινε ιδιαίτερα δημοφιλές στην ποπ μουσική της δεκαετίας του '80.

Είδη μουσικής

Η παραδοσιακή μουσική στην Ιαπωνία ταξινομείται σε τρεις κατηγορίες:

- Τη μουσική για το **θέατρο Γκαγκάκου**
- Τη μουσική για το **θέατρο No**
- Και την **οργανική μουσική** για το κότο, το σαμιζέν και το σακουχάτσι.

Το **γκαγκάκου** («ευγενική μουσική») αναφέρεται στην αυλική μουσική της Ιαπωνίας.

- Το τονικό σύστημα και οι κλίμακές του προέρχονται από την κινεζική μουσική θεωρία.
- Τα όργανα παίζουν με λιτό τρόπο.
- Το τραγούδι είναι ουσιαστικά ένας τρόπος απαγγελίας (ρετσιτατίβο) που χρησιμοποιεί τονικές διακυμάνσεις.
- Σε καμία περίπτωση δε χρησιμοποιείται το βιμπράτο και το μέλισμα.

Το στυλ **γκαγκάκου** είναι σταθερό, αβίαστο και χαριτωμένο.

Θέατρο No

Το **θέατρο No** εμφανίζεται στα τέλη του 14ου αι. Θεωρείται η ύψιστη μορφή σύνθεσης, λογοτεχνίας, θεάτρου, χορού και μουσικής στην Ιαπωνία.

- Το κυριότερο χαρακτηριστικό της μουσικής είναι ο ρυθμός της, που βασίζεται σε μέτρα οκτώ χτύπων.
- Το τραγούδι βασίζεται σε 12σύλλαβους στίχους (7+5).

...και άλλα είδη μουσικής

Καμπούκι: Πρόκειται για μια ιδιαίτερα δημοφιλή θεατρική μορφή, με δραματικό κυρίως ρεπερτόριο. Σε αντίθεση με το No, δεν υπάρχουν ηθοποιοί που τραγουδούν.

- Η μουσική παίζεται επί σκηνής ή εκτός, από ομάδα εκτελεστών, που χρησιμοποιούν μεμβράνινα και αερόφωνα.
- Η μουσική εκτός σκηνής δημιουργεί ηχητικά εφέ, καθορίζει τη διάθεση, υποστηρίζει τη δράση ή υπονοεί σκέψεις των πρωταγωνιστών.
- Η μουσική επί σκηνής συνήθως αφηγείται, σχολιάζει ή συνοδεύει το χορό.

Θέατρο Καμπούκι

Τύμπανα Τάικο: Η λέξη «τάικο» σημαίνει «μεγάλο τύμπανο» και πρόκειται για ένα σύνολο τυμπάνων με κινεζικές και κορεάτικες επιρροές.

Η ύπαρξή τους χρονολογείται από τον 6ο και 7ο μ.Χ. αι., που χρησιμοποιούνταν κατά τη διάρκεια του πολέμου για να εκφοβίσουν τους εχθρούς και για να επικοινωνήσουν μεταξύ τους οι στρατοί.

Τα τύμπανα Τάικο εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στο Βουδισμό και το Σιντοϊσμό.

Μουσική... για χορό

Λέξεις κλειδιά: συγκοπή, τρίτονο, φαητσέτο, οκαρίνα,
τσαράνγκο, σάμπα, μπατερία, μπατουκάντα, μποσανόβα,
τάνγκο, χαμπανέρα, τάνγκο νουέβο

Η μουσική στη Λατινική Αμερική

Η μουσική της Λατινικής Αμερικής μπορεί να ταξινομηθεί, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει, στις παρακάτω περιοχές:

- Στη μουσική των Άνδεων περιλαμβάνονται οι χώρες της δυτικής Ν. Αμερικής όπως το Περού, η Βολιβία, το Εκουαδόρ, η Χιλή και η Βενεζουέλα.
- Στη μουσική της κεντρικής Ν. Αμερικής περιλαμβάνονται το Ελ Σαλβαδόρ, η Νικαράγουα, ο Παναμάς, η Ονδούρα και η Κόστα Ρίκα.
- Στη μουσική της Καραϊβικής περιλαμβάνονται πολλά ισπανόφωνα και γαλλόφωνα νησιά όπως η Αϊτή, η Κούβα, το Πουέρτο Ρίκο, η Μαρτινίκα.
- Στη μουσική της Βραζιλίας η οποία αποτελεί από μόνη της μια μουσική περιοχή λόγω του μεγέθους της, της τεράστιας ποικιλίας της και λόγω του ότι ήταν η μοναδική πορτογαλική αποικία.

Μπορεί η ισπανική και η λατινοαμερικάνικη μουσική να διασταυρώθηκαν μεταξύ τους αλλά στη δεύτερη υπάρχουν έντονες επιδράσεις από την αγγλική, την αμερικάνικη και κυρίως την αφρικανική μουσική παράδοση.

Μελετώντας τη λατινοαμερικάνικη μουσική από πλευράς ιστορικής, μπορεί κανείς να επισημάνει τρεις μεγάλες πολιτιστικές κληρονομίες:

- **Την προκολομβιανή**, η οποία αναφέρεται στη μουσική των ιθαγενών Ινδιάνων πριν από την κατάκτηση της περιοχής από τους Ισπανούς.
- **Την ισπανική**, που αφορά στις επιδράσεις των κατακτητών στους ιθαγενείς λαούς και τη διαμόρφωση του λεγόμενου λατινοαμερικάνικου ύφους.
- **Την αφροαμερικάνικη**, η οποία ξεκινά σχεδόν ταυτόχρονα με την ισπανική με το κύμα δουλεμπορίου, που αναπτύχθηκε στην περιοχή και την εισαγωγή Αφρικανών σκλάβων κατά το 19ο αι.

Ο Αμερικανός εθνομουσικολόγος Μπρούνο Νέτλ (Bruno Nettl) αναφέρει ως χαρακτηριστικά επίδρασης της αφρικανικής μουσικής στη λατινοαμερικάνικη:

- την κεντρική θέση της οργανικής μουσικής,
- τη σπουδαιότητα του αυτοσχεδιασμού και
- την τάση να χρησιμοποιείται μια ποικιλία τονικών χρωμάτων κατά το τραγούδι.

Η μουσική των Ιθαγενών της λεκάνης του Αμαζονίου, όμως διατήρησε την αυτονομία της και δεν επηρέασε, ούτε επηρεάστηκε από τους Ευρωπαίους και τους Αφρικανούς.

Γενικά χαρακτηριστικά

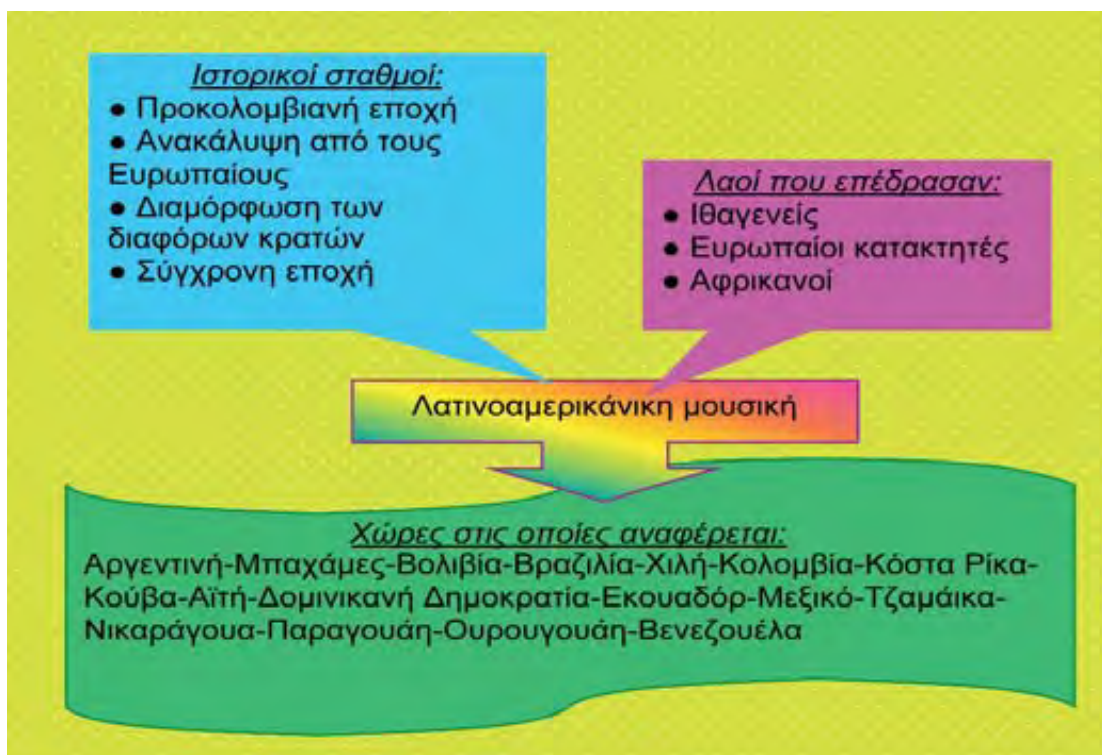
Η γενική δομή της λατινοαμερικάνικης μουσικής βασίζεται στη δομή των ισπανικών τραγουδιών και τους αφρικανικούς ρυθμούς, διατηρώντας ταυτόχρονα και τις παραδόσεις των ιθαγενών, που προϋπήρχαν στην περιοχή.

Πολλά μουσικά όργανα προέρχονται από την προκολομβιανή εποχή, όπως επίσης και διάφορες παραδόσεις, οι οποίες σε μερικές απομακρυσμένες περιοχές εξακολουθούν να διατηρούνται ζωντανές.

Η έμφαση στο ρυθμό αποτελεί χαρακτηριστικό της αφρικανικής μουσικής παράδοσης που πέρασε στη Λατινική Αμερική και εκφράζεται μέσα από τη χρήση των κρουστών οργάνων.

Η συγκοπή, όπου τονίζονται τα ασθενή μέρη του μέτρου αντί για τα ισχυρά, αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό της μουσικής αυτής.

Η μουσική σε σύνδεση με το χορό αποτελούν σημαντικό κομμάτι έκφρασης, το οποίο συσχετίζεται άμεσα με τις αφρικανικές καταβολές.

Στα υψίπεδα των Άνδεων

Η μουσική κατά την προκολομβιανή εποχή

Οι παλαιότερες μαρτυρίες για την ύπαρξη μουσικής στους ιθαγενείς της Λατινικής Αμερικής προέρχονται από Ισπανούς αποίκους στις αρχές του 16ου αι. Αναφέρουν ότι η μουσική των Αζτέκων και των Μάγια ήταν κυρίως θρησκευτικής φύσεως και εκτελούνταν από επαγγελματίες μουσικούς. Επίσης γίνεται αναφορά σε ειδικά ιδρύματα για την εκπαίδευση των μουσικών.

Μερικά μουσικά όργανα θεωρούνταν ιερά και όταν οι εκτελεστές έκαναν λάθος καθώς έπαιζαν, τιμωρούνταν να πρόσβαλαν τους θεούς. Από σχετικές απεικονίσεις γνωρίζουμε ότι συνήθως η μουσική εκτελούνταν από σύνολα και όχι από μεμονωμένους εκτελεστές.

Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνταν ήταν αυλοί, τύμπανα, ένας τύπος τρομπέτας από κοχύλι διάφορα σείστρα και κρόταλα, οκαρίνες και αυλοί του Πάνα.

Δύο σημαντικά όργανα για τις τελετές των Αζτέκων ήταν το «χουεχουέτλ», ένα τύμπανο με μονή μεμβράνη, και το «τεπονάτσλι», ξύλινο «τύμπανο με σχισμή» (slit drum). Ένα άλλο όργανο είναι το «αγιότλ» (κέλυφος χελώνας), το οποίο ξύνει ο εκτελεστής με ξύλινα ραβδάκια. Παρόμοια όργανα έχουν βρεθεί στους Ίνκας, που έπαιζαν επιπλέον και οκαρίνες και αυλούς του Πάνα. Τα χορδόφωνα όργανα ήταν άγνωστα στην προκολομβιανή εποχή στη Ν. Αμερική.

Στην περιοχή των Άνδεων φαίνεται πως προτιμούσαν το τραγούδι και τα όργανα που παίζουν σε υψηλές τονικές περιοχές. Οι μουσικοί στην ίδια περιοχή χρησιμοποιούσαν μια ποικιλία από κλίμακες και η μουσική ήταν στενά συνδεδεμένη με το χορό στις εθνικές και θρησκευτικές γιορτές όπως και στις γεωργικές τελετές.

Χουεχουέτλ

Τεπονάτσλι

Αγιότλ

Η δομή της μουσικής των ιθαγενών Ινδιάνων της Λατινικής Αμερικής

Η ινδιάνικη μουσική των φυλών «Κέτσουα» (Quechua) και «Αϊμάρα» (Aymara) στην περιοχή των Άνδεων περιλαμβάνει τραγούδια της δουλειάς, επικά, θρήνους, της διασκέδασης και τελετουργικά τραγούδια, τα κείμενα των οποίων διατηρούν τους μύθους της κάθε φυλής.

Μουσικοί της φυλής Αϊμάρα

Παρουσιάζουν έντονες επιρροές από την ευρωπαϊκή μουσική -λόγω των Ισπανών κατακτητών- αλλά καθόλου από την αφρικανική.

Μουσικοί της φυλής Κέτσουα

Συνηθισμένη είναι μια απλή ρυθμική συνοδεία, συνήθως σε συγκοπτόμενους ρυθμούς, που τις περισσότερες φορές συνοδεύεται από έναν απλό χτύπο στο τύμπανο.

Οι περισσότερες μελωδίες τους είναι φωνητικές (με ιδιαίτερη προτίμηση στις ψηλές γυναικείες φωνές και με φαητσέτο τραγούδι), και βασίζονται σε δύο, τρεις ή ίσως και πέντε φθόγγους. Αποτελούνται από μικρές φράσεις (με τη μορφή A A B B, A B A B, A B Γ A B Γ) και είναι κατιούσες -μονοφωνικές ή ετεροφωνικές- αν και στο Περού και τη Βολιβία συναντάται και μια απλή μορφή πολυφωνίας σε σύνολα με αυλούς. Πολύ συχνά επίσης συναντάται το τρίτονο.

Φαητσέτο: φωνητική τεχνική που επιτρέπει στον τραγουδιστή να τραγουδάει νότες οξύτερες από την κανονική φωνητική του έκταση.

Σε ό,τι αφορά στον τρόπο τραγουδιού, χρησιμοποιούνται ηλαρυγγισμοί και άλλα φωνητικά τεχνάσματα.

Συνηθίζεται ακόμη η διαρκής επανάληψη του ίδιου κομματιού, γιατί επιτρέπει τη συλλογική συμμετοχή στη μουσική και το χορό. Προτιμούνται τέλος, συχνά πολύπλοκα και θαμπά ηχοχρώματα και έντονη επανάληψη σύντομων μουσικών ιδεών μέσα σε ένα κομμάτι.

Τρίτονο: διάστημα που αποτελείται από τρεις τόνους (χωρίς ημιτόνια).

Τα μουσικά όργανα των ιθαγενών

Τα περισσότερα μουσικά όργανα των ιθαγενών της Ν. Αμερικής είναι πνευστά και κρουστά, από φυσικά υλικά ζωικής και φυτικής προέλευσης.

- Το «**γουανκάρα**» (*wancara*) είναι ένα τύμπανο με πολύ δυνατό ήχο από τη Βολιβία, φτιαγμένο από ξύλο και κογχύλι με μεμβράνη από δέρμα κασίκας.
- Τα «**τσάιτσα**» (*chajchas*) είναι σείστρα φτιαγμένα από νύχια κασίκας ή λάμα. Τα νύχια του ζώου κόβονται όταν μεγαλώσουν και δένονται στη σειρά με σχοινί φτιάχνοντας μια αλυσίδα.
- Το «**ζαμπόνα**» (*zampona*) είναι ένας καλαμένιος αυλός του Πάνα, που παίζεται από τους ιθαγενείς των υψιπέδων της λίμνης Τιτικάκα, ανάμεσα στο Περού και τη Βολιβία.

«Οκαρίνα» (ocarina): Ιταλική λέξη που σημαίνει «χηνάκι». Είναι ένα όργανο του οποίου η προέλευση χρονολογείται χιλιάδες χρόνια πριν. Το σχήμα της είναι οβάλ με τέσσερις ως δεκατρείς τρύπες για τα δάχτυλα και ένα επιστόμιο που προεξέχει από το σώμα του οργάνου. Συχνά είναι φτιαγμένη από πηλό.

Το «**τσαράνγκο**» (*charango*) είναι ένα μικρό δεκάχορδο λιαούτο, που προέρχεται από τη Ν. Αμερική. Το ηχείο του οργάνου παραδοσιακά κατασκευάζεται από όστρακο αρμαντίλλο. Το τσαράνγκο δημιουργήθηκε όταν οι ιθαγενείς προσπάθησαν να κατασκευάσουν βιχουέλα (έναν πρόδρομο της κιθάρας, που έφεραν οι Ισπανοί στη Ν. Αμερική) με όστρακο αρμαντίλλο. Σήμερα τα περισσότερα τσαράνγκο έχουν ξύλινο ηχείο.

- Το «**κένα**» (*queña*) είναι ένας ευθύαυλός.
- Το «**τάρκα**» (*tarka*) είναι ένας αυλός από ξύλο, με επιστόμιο-σφυρίχτρα και μικρή τρύπα για τον αέρα. Ο ήχος του και ο τόνος του είναι διαφορετικός από οποιονδήποτε αυλό των Άνδεων.

Πάνω: Ζαμπόνα, τσάιτσα, γουανκάρα.
Κάτω: τάρκα, κένα

Τα κυριότερα ευρωπαϊκά όργανα που προτιμούν οι Ινδιάνοι είναι τα έγχορδα, όπως το τσαράνγκο με ισπανική προέλευση.

Ο Αυλός του Πάνα είναι ένα αρχαίο ελληνικό, σύμφωνα με τη μυθολογία, αερόφωνο όργανο, που αποτελείται από συνήθως δέκα ή περισσότερους σωλήνες διαφορετικού μήκους (μερικές φορές και πάχους). Οι σωλήνες του αυλού είναι συνήθως καλαμένιοι. Στη Λατινική Αμερική ονομάζεται «ζαμπόνα» (*zampona*). Κουρδίζεται με ακρίβεια τοποθετώντας μέσα στους σωλήνες μικρά χαλίκια ή ξερά καλαμπόκια.

Βραζιλιάνικοι ρυθμοί

Η Βραζιλία είναι η πέμπτη μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο και καταλαμβάνει σχεδόν τη μισή έκταση της Λατινικής Αμερικής. Είναι μια από τις πιο πολυπολιτισμικές χώρες του κόσμου. Οι επιδράσεις που δέχτηκε στη μουσική της, προέρχονται από την αφρικανική μουσική παράδοση και την ευρωπαϊκή (ήταν για πολλά χρόνια πορτογαλική αποικία).

Οι αφροαμερικάνικες κοινότητες στη Βραζιλία διατηρούν πολλά στοιχεία από τις αφρικανικές ρίζες τους, με ζηρούς και έντονα συγκοπτόμενους ρυθμούς, αντιφωνικό τραγούδι και την κυριαρχία των κρουστών.

Ο συνδυασμός πορτογαλικών με αφρικανικά στοιχεία είναι ιδιαίτερα προφανής στους βραζιλιάνικους παραδοσιακούς χορούς όπως η «σάμπα» (*samba*) και στις πιο πρόσφατες αστικές μορφές μουσικής όπως η «μποσανόβα» (*bossanova*).

Οι ιθαγενείς του βραζιλιάνικου τροπικού δάσους παίζουν σφυρίχτρες, φλιάουτα, τύμπανα και σείστρα. Η μουσική τους μιμείται τους ήχους του τροπικού δάσους. Όταν οι Πορτογάλοι κατακτητές έφτασαν στη Βραζιλία, συνάντησαν τους ιθαγενείς να παίζουν μια σειρά καλαμένιων αυλών και άλλα αερόφωνα και μεμβρανόφωνα όργανα.

Η λέξη σάμπα προέρχεται από την Αφρική. Σημαίνει «μελαγχολία» ή «χορός της κοιλιάς», υποδηλώνοντας αντίστοιχα το περιεχόμενο των στίχων και την κίνηση του χορού.

Σάμπα

Η λέξη καρναβάλι (από τη λατινική λέξη *carnevale*) σημαίνει «αποχαιρετισμός στο κρέας».

Το πιο δημοφιλές βέβαια είδος μουσικής από τη Βραζιλία, είναι η σάμπα. Στις αρχές του 20ου αι., η σάμπα εξελίσσεται από το «τσόρο» (*choro*: είδος τραγουδιού του 19ου αι., που σημαίνει «θρήνος») στις γειτονιές του Ρίο ντε Τζανέιρο, που κατοικούσαν κυρίως από φτωχούς μαύρους, απόγονους των σκλάβων. Η δημοτικότητα της σάμπα αναπτύχθηκε κατά τον 20ο αι., παράλληλα με την παγκόσμια δημοτικότητα του καρναβαλιού του Ρίο ντε Τζανέιρο.

Το καρναβάλι πρωτοεμφανίζεται στη Μεσαιωνική Ευρώπη.

Οι προετοιμασίες για το καρναβάλι στη Βραζιλία διαρκούν πολλούς μήνες. Δημιουργούνται γι' αυτό διάφορες σχολές σάμπα, που εκπροσωπούν η καθεμιά και μια φαβέλα.

Φαβέλα: υποβαθμισμένη παραγκούπολη χτισμένη στις παρυφές του Ρίο.

Οι επικεφαλής της κάθε σχολής επιλέγουν ένα θέμα, που δηλώνεται με το άρμα και τα κοστούμια των συμμετεχόντων, τραγουδιέται από σολίστες και τη χορωδία της σχολής με τη συνοδεία μιας «μπατερία» (bateria: ομάδα που αποτελείται από 150-200 εκτελεστές κρουστών που παίζουν τη ρυθμική βάση του συνόλου). Η μουσική που γράφεται ειδικά για να παρελάσει το κάθε άρμα, λέγεται «μπατουκάντα» (batucada). Η επιλογή της μπατουκάντα γίνεται με πολύ αυστηρά κριτήρια από μια κριτική επιτροπή ώστε να είναι κατάλληλη για να παρουσιαστεί στην παρέλαση του καρναβαλιού.

Στις περιοχές Χεσίφε (Recife) και Ολίντα (Olinda) κατά τη διάρκεια του καρναβαλιού, παίζουν ένα είδος μουσικής που ονομάζεται μαρακατού (maracatú). Πρόκειται για ένα είδος παραδοσιακής μουσικής με αφρικανικές ρίζες, που χρησιμεύει ως ηχητικό φόντο για τις ομάδες που παρελαύνουν.

Προέρχεται από τις τελετές που λάμβαναν χώρα κατά την εποχή της αποικιοκρατίας για να τιμήσουν τους βασιλιάδες του Κονγκό, οι οποίοι ήταν αφρικανοί σκλάβοι που κατείχαν ηγετικές θέσεις ανάμεσα στον πληθυσμό των σκλάβων. Η μουσική παίζεται από μεγάλα τύμπανα, μεγάλα μεταλλικά κουδούνια, τύμπανα «με χορδατούρα» (snare drum) και σείστρα.

Τη δεκαετία του 1950, μια ομάδα συνθετών, στις παραθαλάσσιες γειτονιές της Ιπανέμα και της Κοπακαμπάνα, ανέπτυξαν ένα είδος μουσικής που αποτελούνταν από συγχώνευση ήχων τζαζ και ενός απαλού ρυθμού σάμπα, συχνά σε πιο αργό ρυθμό. Τον ονόμασαν «μποσανόβα» (bossanova: ο νέος ρυθμός).

Ζόγιο Ζιλημπέρτο

Ο συνθέτης Αντώνιο Κάρλος Ζομπίμ (Antonio Carlos Jobim) έγραψε τις πρώτες μελωδίες μποσανόβα, ενώ γνώρισε πολύ μεγάλη φήμη με την ταινία «Orfeo Negro» στην οποία ο ρυθμός αυτός ακουγόταν ως μουσική τίτλων.

Ενας πολύ σημαντικός συνθέτης σάμπα είναι ο Ζόγιο Ζιλημπέρτο (João Gilberto), που με τους συγκροτούμενους ρυθμούς στην κιθάρα του έδωσε ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα σε αυτό το είδος μουσικής.

Παντίρο (pandeiro): Το εθνικό μουσικό όργανο της Βραζιλίας. Είναι ένα ταμπουρίνο με ζίλια, που του δίνουν τον χαρακτηριστικό ξηρό ήχο. Κάθε χρόνο, στη διάρκεια του καρναβαλιού στη Βραζιλία, γίνεται διαγωνισμός για να βρεθεί ο καλύτερος εκτελεστής.

Τα όργανα που αποτελούν μια μπατερία είναι μεμβρανόφωνα και ιδιόφωνα.

Τα μουσικά όργανα μιας μπατεριά

Σούρντο (Surdo): ένα μεγάλο μεταλλικό μπάσο τύμπανο που το χτυπούν με μαλακά χτυπητήρια. Κρατάει ένα σταθερό ρυθμικό σχήμα που δίνει τον παλμό σε όλους. Το δεξί χέρι χτυπάει και το αριστερό καταπνίγει τον ήχο.

Καϊσα ντε γκέρο (Caixa de guerra): τύμπανο με χορδατούρα (snare drum) που παίζεται με το ένα χέρι να έχει κατεύθυνση προς τα πάνω και το άλλο χαλαρά προς τα κάτω.

Χεπινίκε (Repinique): ένα μικρό τύμπανο, με υψηλό τονικό ύψος και διπλή μεμβράνη που χρησιμοποιείται για να παίζει σόλο στις περιπτώσεις ερώτησης-απάντησης.

Απίτο (Apito): μια σφυρίχτρα που χρησιμοποιείται από τον επικεφαλής για να σηματοδοτεί κάποιες οδηγίες για την ομάδα.

Κουίκα (Cuíca): Τύμπανο τριβής. Ονομάζεται και «κολοκύθα που γελάει» εξαιτίας του ήχου που παράγει. Ο εκτελεστής τρίβει το καλαμάκι πάνω-κάτω με ένα βρεγμένο πανί και με το άλλο χέρι πιέζει τη μεμβράνη κοντά στο σημείο ένωσης του καλαμιού με το δέρμα για να αλλιάξει τον τόνο.

Τσοκάλο (Chocalo): ένα σείστρο, που παίζει σε όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης. Αποτελείται από ένα μεταλλικό κύλινδρο μήκους 30-50 εκ., γεμισμένο με άμμο. Μερικές φορές μπορεί να είναι και δύο παράλληλοι κύλινδροι ενωμένοι μεταξύ τους.

Ρέκο-Ρέκο ή γκουίρο (Reco-reco ή guiro): μια ξύστρα από μπαμπού, που παίζεται όπως το τσοκάλο. Μπορεί να φτιαχτεί από μέταλλο με ελατήρια στην πάνω πλευρά του οργάνου.

Αγκό-γκο (Ago-go): μια κουδούνα με δύο τόνους, ψηλό και χαμηλό. Την κρατούν με το αριστερό χέρι και τη χτυπούν με μπαγκέτα τυμπάνου. Παίζει πολλούς ρυθμούς.

Σούρντο

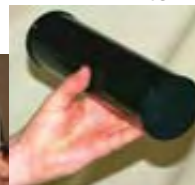
Χεπινίκε

Καϊσα ντε γκέρο

Απίτο

Τσοκάλο

Ρέκο-Ρέκο

Κουίκα

Αγκόγκο

Αργεντινή και τάνγκο

Στη Β. Αργεντινή κυριαρχεί η μουσική των Άνδεων ενώ αντίθετα στην πρωτεύουσα Μπουένος Άιρες κυριαρχεί η μουσική για το «**τάνγκο**²» (tango). Η μουσική αυτή προέκυψε από τη συνένωση διαφόρων ειδών ευρωπαϊκής μουσικής. Από αυτές τις επιδράσεις δημιουργήθηκε αρχικά ο χορός «**μιλόνγκα**» (milonga), ο οποίος σταδιακά εξελίχθηκε σε τάνγκο (χορός που προέρχεται από τις περιοχές του Μπουένος Άϊρες στις οποίες ζούσαν τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα).

Η λέξη «τάνγκο» (tango) αναφέρεται για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1890.

Γύρω στο 1930, το τάνγκο μετατράπηκε από μουσική κυρίως συνδυασμένη με το χορό, σε μουσική λυρική και ποιητική.

Μετά το 1955, έγινε πιο έντεχνο και προσανατολισμένο στην ακρόαση μάλλον παρά στο χορό με το σπουδαίο Αργεντινό συνθέτη Άστορ Πιατσόλλα (Astor Piazzolla). Σήμερα, εξακολουθεί να αναπτύσσεται χάρη σε μια αναβίωσή του μέσα από το ρεύμα του «νέο τάνγκο» και συγκροτήματα όπως οι Γκόταν Πρότζεκτ (Gotan Project) κ.ά.

Η μουσική του τάνγκο είναι κυρίως ορχηστρική και μερικές φορές περιλαμβάνει φωνητικά.

Παίζεται κατά παράδοση από ένα σύνολο, που ονομάζεται ορχέστρα típica (orquesta típica) και περιλαμβάνει συνήθως δύο βιολιά, πιάνο, κοντραμπάσο και δύο μπαντονεόν. Πρώιμες φόρμες του συνόλου μερικές φορές περιλάμβαναν και φλάουτο, κλιρινέτο και κιθάρα.

Ορχέστρα típica

2. Η σωστή χρήση του όρου είναι «τάνγκο», παρ' όλο που στην καθομιλουμένη έχει καθιερωθεί να αναφέρεται ως ταγκό.

Το «μπαντονεόν» (**bandoneón**) είναι ένα αερόφωνο πηκτροφόρο μουσικό όργανο (με ελεύθερες μεταλλικές γλωττίδες στο εσωτερικό του), ιδιαίτερα διαδεδομένο στην Αργεντινή. Ονομάστηκε έτσι από τον εφευρέτη του, τον Γερμανό *Χάινριχ Μπαντ*. Κατασκευάστηκε τη δεκαετία του 1840 αρχικά ως όργανο για την εκκλησιαστική μουσική και την καθημερινή λαϊκή μουσική. Οι Γερμανοί μετανάστες στην Αργεντινή έφεραν μαζί τους το όργανο στις αρχές του 20ού αιώνα, όπου ενσωματώθηκε στην ντόπια μουσική.

Σε αντίθεση με το ακορντεόν, το μπαντονεόν δεν έχει στενόμακρα πλήκτρα, αλλά στρόγγυλα πλήκτρα-κουμπιά και στις δύο πλευρές. Επίσης, τα περισσότερα πλήκτρα-κουμπιά στο μπαντονεόν παράγουν διαφορετική νότα, όταν η φυσούνα ανοίγει από ό,τι όταν κλείνει. Αυτό σημαίνει ότι η κάθε σειρά κουμπιών είναι στην πραγματικότητα δύο: μία για τις νότες που παράγονται όταν η φυσούνα ανοίγει και μία για τις νότες που παράγονται όταν κλείνει. Δεδομένου ότι η αριστερή και η δεξιά σειρά κουμπιών διαφέρουν μεταξύ τους, ο οργανοπαίχτης πρέπει να εξοικειωθεί ουσιαστικά με τέσσερα «*πληκτρολόγια*» για να μάθει να παίζει.

Άστορ Πιατσόλα (Astor Piazzolla, 1921-1992). Αργεντινός μουσικός και συνθέτης που έφερε επανάσταση στη μορφή του τάνγκο, εμποτίζοντας αυτή τη φλογερή και μελαγχολική χορευτική παράδοση με στοιχεία της κλασικής και της τζαζ μουσικής. Το «τάνγκο νουέβο» (tango nuevo: νέο τάνγκο) που δημιούργησε, αρχικά έφερε μόνο οργισμένη απόρριψη στην πατρίδα του, αλλά η δημιουργικότητά του τελικά κατάφερε να φέρει τη μοναδική μουσική του στο προσκήνιο σε όλο τον κόσμο.

